

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦИМБАЛІСТОВА ОЛЕНА АБДУРАХІМІВНА

УДК 65.02.34:629.73(043.3)

**ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
АКТИВНОСТІ АВІАКОМПАНІЇ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ-2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Національному авіаційному університеті Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Григорак Марія Юрївна,
Національний авіаційний університет Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри логістики

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор
Чухрай Наталія Іванівна,
Національний університет «Львівська політехніка»
Міністерства освіти і науки України,
проректор з наукової роботи;

кандидат економічних наук, професор
Кривов'язюк Ігор Володимирович,
Луцький національний технічний університет Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Захист відбудеться «27» червня 2018 р. о 10.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.062.02 у Національному авіаційному університеті Міністерства освіти і науки України за адресою: 03680, м. Київ, проспект Космонавта Комарова, 1, ауд. 1-334.

Із дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Національного авіаційного університету за адресою: 03680, м. Київ, проспект Космонавта Комарова, 1.

Автореферат розіслано « 25 » травня 2018 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
к. е. н., доцент

Н.М. Кравчук

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

У сучасних ринкових умовах використання ефективних стратегій інноваційного розвитку є передумовою для економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності підприємств та виходу на нові ринки послуг.

Актуальність теми дослідження. Поступовий рух у напрямку реалізації угоди з ЄС про Спільний авіаційний простір спонукає Україну гармонізувати українське законодавство до європейських стандартів у царині авіаційної безпеки, організації повітряного руху, захисту довкілля та прав споживачів, а з іншої сторони – вітчизняні авіакомпанії до активного пошуку інноваційних технологій та впровадження інновацій при наданні авіатранспортних послуг для забезпечення власної конкурентоспроможності. Інноваційний шлях розвитку стимулює до комплексного вирішення проблеми підвищення рівня інноваційної активності вітчизняних авіакомпаній та реалізації інноваційних проєктів, пов'язаних з оновленням парку повітряних суден, виведення на ринок нових видів послуг, їх інформаційного супроводу тощо. В теорії та практиці управління інноваційними проєктами набуває більшого попиту логістична концепція з її інструментарієм організаційно-економічної оптимізації та раціоналізації. Власне логістичний підхід дозволяє ефективно управляти сукупністю потоків, які генеруються в процесі інноваційної діяльності авіакомпанії, моделювати конфігурацію інноваційної системи за основними та супутніми потоками.

Фундаментальні дослідження, спрямовані на дослідження теоретичних і практичних аспектів інноваційного розвитку підприємств, проводили такі відомі вчені, як О. Амоша, І. Бузько, А. Бутенко, В. Геєць, І. Кривов'язюк, О. Кузьмін, М. Меркулов, В. Осипов, С. Смерічевський, Л. Смоляр, Л. Федулова, М. Юдін та інші. Дослідженню економічного змісту інновацій присвячені праці В. Александрова, О. Ареф'євої, Ю. Бажала, П. Друкера, П. Завліна, В. Ільчука, Т. Куна, Е. Менсфілда, М. Окландера, Б. Санто, С. Смерічевської, Ю. Яківця, Е. Янга та багатьох інших. Загальні положення функціонування та розвитку підприємств авіаційної галузі досліджено в роботах В. Афанась'єва, В. Ашфорда, Г. Жаворонкової, В. Загорулька, В. Коби, В. Кулика та інших. До проблем усвідомлення актуальності інноваційних змін на сучасному етапі розвитку України привертають увагу І. Бузько, О. Дацій, В. Євтушевський, О. Пампура, П. Харів. Проблемам дослідження логістичного управління та управління проєктами присвячено праці С. Бушуєва, Є. Крикавського, Д. Ламберта, І. Мазура, В. Морозова, Н. Чухрай.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до науково-дослідних робіт на кафедрі логістики Національного авіаційного університету: тема «Формування транспортно-логістичних кластерів в Україні» (номер державної реєстрації 0116U006906, 2015-2019 рр.), особисто автором запропоновано систему управління інноваційним потоком за рахунок використання кластерної моделі взаємодії учасників ланцюга поставок інноваційних послуг, також, відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри логістики Національного авіаційного університету, науково-дослідній роботі № 1/11.02.04 «Механізми управління логістичною діяльністю підприємств в інформаційному просторі» та у Держбюджетній (кафедральній) науково-дослідній роботі № 91/11.02.04, тема «Розробка моделей, методів та інструментів інтелектуалізації логістичної діяльності в інноваційній економіці».

Мета і задачі дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в подальшому розвитку теоретичних положень і розробці обґрунтованих методичних і практичних рекомендацій щодо організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії на ринку авіатранспортних послуг для підвищення її ефективності та конкурентоспроможності. Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- узагальнити понятійно-термінологічний апарат щодо визначення інноваційної активності авіакомпанії та місце логістики в її забезпеченні;
- розвинути науково-прикладний підхід до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії з метою підвищення її конкурентоспроможності на ринку авіатранспортних послуг, і розробити її структурну модель;
- проаналізувати сучасний стан, тенденції та фактори розвитку інноваційної діяльності вітчизняних авіакомпаній на ринку авіатранспортних послуг, визначити рівень їх інноваційної активності;
- розробити методичний підхід до оцінювання рівня інноваційної активності авіакомпанії та впливу різних видів інновацій на ефективність виробничо-комерційної діяльності і конкурентоспроможність підприємства;
- обґрунтувати концептуальний підхід до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії та розробити організаційно-економічний механізм логістичного забезпечення інноваційності послуг;
- розробити теоретико-методичний підхід до багатокритеріального оцінювання ефективності та конкурентоспроможності інноваційних проєктів авіакомпанії та побудувати графічну модель оцінки проєкту;
- запропонувати практичні рекомендації щодо впровадження інструментів логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії на ринку авіатранспортних послуг.

Об'єктом дослідження є процеси формування інноваційної активності авіакомпанії.

Предметом дослідження — теоретико-методичні, організаційні та науково-практичні засади логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпаній.

Методи дослідження. Інформаційною базою дисертаційного дослідження є роботи вітчизняних і зарубіжних вчених у сфері управління інноваційною діяльністю, в галузі логістики, економічної теорії, авіапромислової та авіатранспортної галузі, статистичні дані та нормативні документи міжнародних організацій цивільної авіації ІКАО, ІАТА, законодавчі та нормативні акти України, матеріали Міністерства інфраструктури України, Міністерства транспорту України, аналітичні огляди спеціалізованих періодичних видань, а також дані статистичної та оперативної звітності, зібрані автором у процесі досліджень результатів діяльності вітчизняних і закордонних авіакомпаній.

Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи: теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу — для з'ясування та уточнення сутності понять «послуга», «інновація», «інноваційно-активне підприємство» (п. 1.1); методи економічного, статистичного та функціонально-структурного аналізу — при проведенні аналітичного дослідження діяльності та технічного забезпечення

авіакомпаній (п. 2.3, 3.2); методи наукової абстракції, аналізу ієрархій, рангів – для розробки методичних підходів до оцінки рівня забезпечення інноваційності послуг (п. 2.3); методи порівняння та експертних оцінок – при визначенні рівня інноваційності та конкурентоспроможності послуг авіакомпанії (п. 3.2); метод графічного зображення – для наочного зображення статистичного матеріалу та схематичного зображення низки теоретичних і практичних положень дослідження (п. 2.1, 2.3, 3.2).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в узагальненні теоретичних засад і розробці методичних підходів щодо забезпечення інноваційного розвитку авіакомпаній України та їх інноваційної активності. Основні елементи наукової новизни, винесені на захист, зводяться до наступного:

вперше:

- запропоновано концептуальний підхід до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії, який побудовано на інтеграції інноваційного та логістичних потоків всередині підприємства та між ним і його клієнтами та контрагентами, синхронізації логістичних процесів продукування і впровадження інновацій на постійній основі, кластерній моделі партнерської взаємодії учасників ланцюга поставок інноваційних послуг, що дозволяє активізувати процеси оновлення матеріально-технічної бази, прогнозувати ефективність інноваційної діяльності та визначати ймовірні зміни у позиціонуванні інноваційних послуг, підвищити рівень конкурентоспроможності підприємства шляхом системного продукування та впровадження інновацій;

удосконалено:

- методичний підхід до оцінювання рівня інноваційної активності авіакомпанії, який, на відміну від існуючих, включає узагальнюючі економічні показники ефективності інноваційної діяльності, індикатори та інтегральні критерії інноваційної активності, що дозволяють проаналізувати динаміку змін інноваційної діяльності авіакомпанії за певний період часу, характеризують готовність до впровадження та рівень комерціалізації інновацій, оцінити вплив рівня інноваційної активності на економічну ефективність виробничо-комерційної діяльності авіаційного підприємства;

- теоретико-методичний підхід багатокритеріального оцінювання ефективності та конкурентоспроможності інноваційних проектів авіакомпанії, який на відміну від існуючих, базується на сукупності організаційно-економічних показників, які дозволяють провести аналіз готовності авіакомпанії до інноваційного розвитку, та визначити критерії інноваційності та конкурентоспроможності проекту використовуючи метод експертних оцінок. Це дозволяє позиціонувати проекти за наведеними критеріями в сектори графічної моделі, з метою визначення пріоритетності готовності проектів до реалізації;

- організаційно-економічний механізм логістичного забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії, що визначає систему впливів і структурних елементів (блоків) для цілеспрямованого управління інноваційним та супровідними потоками та відповідними логістичними процесами (обслуговування, розміщення, переміщення і зберігання), а також закріплює відповідальність структурних підрозділів за отримання доходу від реалізації інноваційних послуг;

набули подальшого розвитку:

- визначення сутності поняття «інноваційно-активної авіакомпанії», до якої, на відміну від існуючих характеристик, пов'язаних з формуванням інноваційного клімату, власного інтелектуального капіталу, ресурсної бази інноваційної діяльності підприємства, включено логістичне забезпечення інноваційної діяльності, що дозволило застосувати потоковий підхід до продукування і впровадження інновацій, диференціювати авіакомпанії за рівнем інноваційної активності та узагальнити типи їх бізнес-моделей інноваційної діяльності, розробити управлінські рішення щодо оптимізації взаємодії авіакомпанії з контрагентами в ланцюгах постачання авіатранспортних послуг;

- концептуальні засади трансформації системи управління інтегрованим інноваційним потоком від моменту виникнення інноваційної ідеї до моменту серійного виробництва інноваційного продукту, що супроводжується матеріальними, інформаційними, фінансовими, трудовими потоками, роль яких змінюється в залежності від стадії створення інноваційного продукту; на відміну від існуючих, ця система включає учасників інноваційного кластеру, інструментарій дорожніх карт створення і впровадження інновацій, краудсорсингові методи комунікації зі споживачами та бізнес-партнерами, що дозволяє синхронізувати процеси продукування інновацій в часі і просторі, координувати взаємодію авіакомпанії з навчальними та науково-дослідними установами, гармонізувати економічні інтереси учасників авіатранспортних ланцюгів поставок з точки зору задоволення потреб споживачів;

Практичне значення сформованих наукових положень полягає у можливості визначення ефективності логістичного забезпечення інноваційної діяльності та прийнятті інноваційних рішень в авіакомпаніях з метою забезпечення їх якісного інноваційного розвитку.

Результати дисертаційної роботи реалізовані в практичній діяльності Харківського аероклубу ім. В.С. Гризодубової ТСО України (Акт впровадження від 20.06.2017 р.), Приватного підприємства «ПОЛТАВАВІА» (Акт впровадження від 21.06.2017 р.), ТОВ «ЄЙР ТАУРУС» (Акт впровадження від 16.11.2017 р.).

Матеріали дисертаційного дослідження використовуються в навчальному процесі у Кременчуцькому льотному коледжі НАУ (Акт впровадження від 10.04.2017 р.), Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (Акт впровадження від 23.06.2016 р.), Запорізькому національному університеті (Акт впровадження від 20.11. 2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, методичні розробки та практичні рекомендації дисертаційної роботи є результатом самостійного дослідження автора в напрямі забезпечення ефективності інноваційного розвитку авіакомпаній. В наукових публікаціях автора, які виконані одноосібно, пропонуються ідеї та рекомендації щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності авіакомпаній з урахуванням логістичного забезпечення інноваційного процесу.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати праці оприлюднені у доповідях на таких міжнародних науково-практичних конференціях: «Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища» (м. Київ, 2011-2014 рр., 2017 р.), «Сталий розвиток міст.

Управління проектами і програмами міського і регіонального розвитку» (м. Харків, 2012 р.), «Логістика промислових регіонів» (м. Донецьк, 2012 р.), «Проблеми розвитку транспортних систем і логістики» (м. Луганськ, 2012 р., 2013 р.), «Логистические системы в глобальной экономике» (м. Красноярск, 2013 р., 2015 р.), «Проблемы развития транспортной логистики» (м. Одесса, 2013 р.), «Перспективи сталого розвитку економіки: національний та регіональний аспекти» (м. Дніпропетровськ, 2015 р.).

Публікації. Теоретичні та практичні результати дисертації викладено та опубліковано у 25 наукових працях загальним обсягом 7,41 друк. арк. (особисто автору належать 7,28 друк. арк.), серед яких: 1 у колективній монографії, 8 у фахових виданнях України (3 з яких індексуються у міжнародних наукометричних базах), 3 у міжнародних виданнях, 13 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 305 сторінок, із них: основний текст – 207 сторінок, список використаних джерел (225 найменувань) – 22 сторінки, 23 додатки на 43 сторінках. Дисертація містить 47 таблиць, з яких 1 займає повну площу сторінки, 47 рисунків, з яких 9 займають повну площу сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, проведено оцінку попередніх наукових досліджень, сформульовано мету і завдання дисертації, розкрито її сутність, визначено наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Подано інформацію про апробацію та публікацію результатів дослідження, представлено структуру дисертації.

У першому розділі «**Теоретичні засади логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії**» розглянуто результати критичного аналізу наукової літератури з питань теорії інновацій та інноваційного розвитку підприємства, уточнено понятійно-термінологічний апарат, сформульовано теоретичні положення логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії і розроблено її структурну модель.

На основі критичного огляду вітчизняної та зарубіжної наукової літератури зроблено висновок про те, що інновації є одними з найважливіших інструментів ефективної діяльності підприємств у мінливих ринкових умовах. Інноваційна діяльність визначає короткострокові та довгострокові конкурентні переваги товарів і послуг підприємства порівняно з іншими суб'єктами господарювання.

Доведено, що інноваційний процес авіакомпанії має бути узгодженим за допомогою поєднання двох складових: натурально-речової, представленої комплексом техніко-технологічних умов надання авіатранспортних послуг, та інноваційно-інвестиційної, спрямованої на формування інноваційних властивостей нових або удосконалених послуг, що обумовлені потребами споживачів. Для практичного використання принципу дуальності визначено сутність поняття інноваційно-активної авіакомпанії як підприємства, діяльність якого спрямована на постійне здійснення інновацій та формування інноваційної корпоративної культури, запланованість їх здійснення в майбутньому, і зорієнтоване на отримання результатів своєї діяльності переважно від розробки та впровадження інноваційних технологій, інноваційних послуг та інноваційних управлінських рішень.

Доповнено сукупність ознак інноваційно-активної авіакомпанії: до існуючих характеристик формування інноваційного клімату, інтелектуального капіталу, ресурсної та матеріальної бази інноваційної діяльності додано логістичне забезпечення інноваційної діяльності.

Важливість логістичного забезпечення визначається тим, що воно охоплює весь ланцюг проходження інновацій – від моменту виникнення інноваційної ідеї до моменту серійного виробництва інноваційного продукту, оскільки всі операції потребують руху матеріальних, фінансових, інформаційних, трудових потоків, і всі операції пов'язані із здійсненням витрат – матеріальних, фінансових, часу. Авіакомпанія в процесі взаємодії з ринком задовольняє генерований ним попит, при цьому виникає потреба/очікування нового попиту/пропозиції. Створення цінності авіапослуги для споживачів можливе при дослідженні та всебічному вивченні потреб клієнтів та ринку, що безпосередньо визначають напрямки інноваційних розробок та розвитку авіакомпанії. А також є по суті замовленням на використання інновацій.

Для логістичного забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії логістична система має бути організована таким чином, щоб забезпечити ефективну організацію її інноваційної діяльності та перебіг інноваційних процесів всередині підприємства та між ним і його контрагентами. Досягти цього можна за рахунок формування партнерських відносин в ланцюгах створення авіатransпортних послуг, здатних оперативно реагувати на зміни споживчого попиту і впроваджувати новітні науково-технічні розробки. Потік створення інноваційного продукту починається з проведення маркетингових досліджень потреб споживачів і тенденцій науково-технічного прогресу і завершується впровадженням інноваційних послуг (рис. 1).

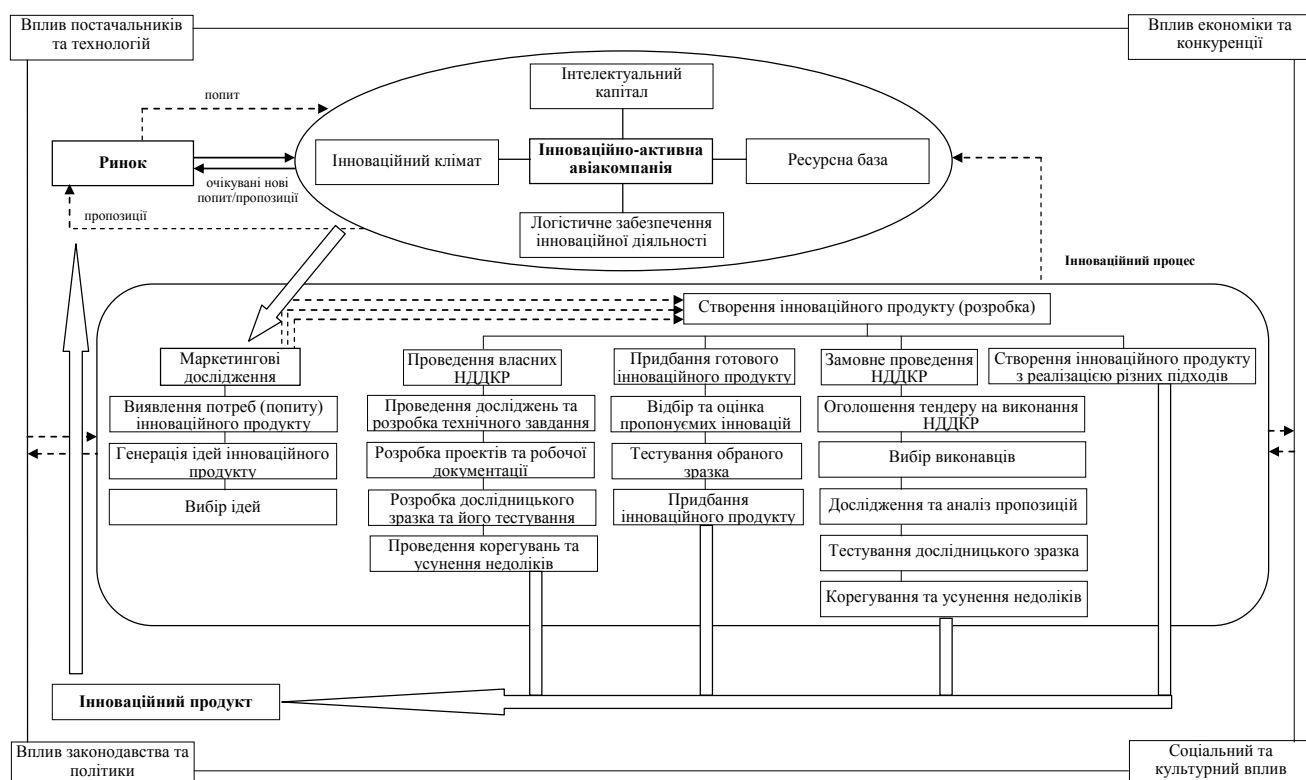

Рис. 1. Структурна модель логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії

Управління потоковими процесами в таких ланцюгах розглядається як комплекс управлінських рішень щодо організації матеріально-технічного забезпечення інноваційної діяльності, створення сприятливого інноваційного клімату, підвищення рівня компетентності персоналу та нарощування інтелектуального капіталу підприємства, а також просторово-часової синхронізації процесів продукування інновацій та їх комерціалізації, гармонізації економічних інтересів учасників авіатранспортних ланцюгів поставок з точки зору задоволення потреб споживачів.

Встановлено, що на розробку управлінських рішень щодо організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії впливають фактори внутрішнього та зовнішнього середовища виробничо-комерційної діяльності авіакомпанії, ринкові тренди та рівень конкуренції, а також рівень невизначеності та прогнозованості результатів комерціалізації наукових розробок в процесах авіатранспортного обслуговування.

Другий розділ **«Інноваційна активність авіакомпаній України та передумови формування її логістичного забезпечення»** присвячено дослідженню тенденцій ринку авіаційних перевезень України, його ємність та динаміку, проаналізовано інноваційну діяльність вітчизняних авіакомпаній та в країнах СНД, запропоновано методичний підхід до оцінки рівня інноваційної активності авіакомпанії.

Встановлено, що інноваційна активність авіакомпаній України є досить низькою. За 2012-2016 рр. в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи в Україні щорічно інвестувалось в межах 0,8-0,6% від ВВП країни, для порівняння, в країнах Європи – 1,8-1,9%, в Росії – 1,1-1,3%. Негативним чинником є зменшення за 2014-2016 рр. кількості вітчизняних підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність в 2 рази. При цьому, з них лише 10% належить до високотехнологічного сектору виробництва, до якого належить і авіаційна галузь.

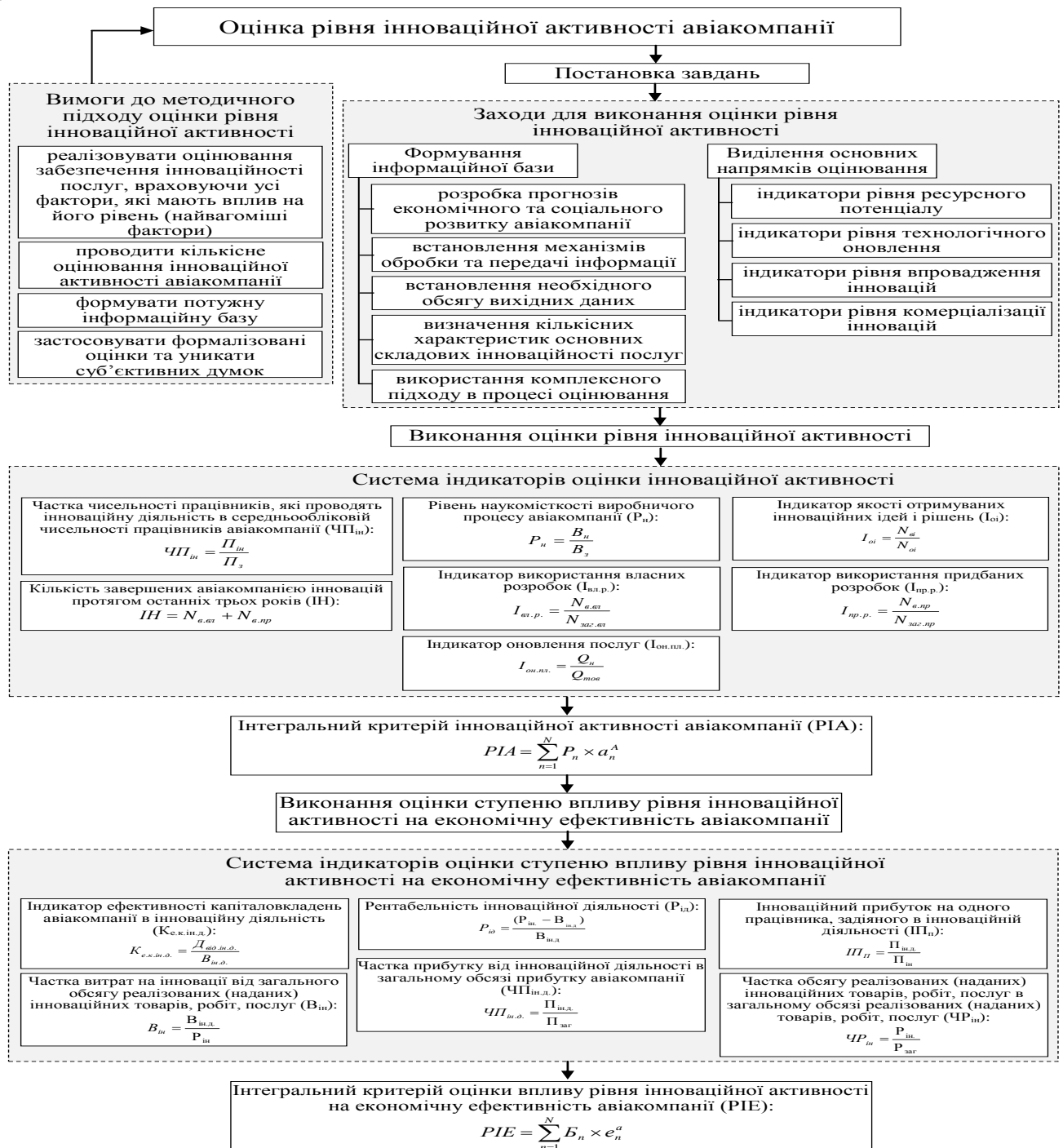
Визначено сукупність факторів зовнішнього середовища, що визначають пріоритети інноваційного розвитку авіакомпаній, до якої віднесено підвищення безпеки польотів, покращення інвестиційної привабливості галузі, модернізація парку повітряних суден та наземної інфраструктури, якісне поєднання мережі внутрішніх та міжнародних маршрутів, розширення асортименту авіаційних та логістичних послуг та забезпечення високого рівня їх якості. Відповідно визначено групи факторів, що впливають на організацію і виконання потокових процесів авіакомпанії: економічні, технологічні, організаційно-управлінські, політико-правові, соціокультурні, інформаційні та інституціональні чинники.

Виявлено, що вітчизняний ринок авіатранспортних послуг формують різні за бізнес-моделями авіаперевізники – авіакомпанії повного циклу (традиційні), авіакомпанії дискаунтери (low-cost) та вертолїтні авіакомпанії. В дисертаційній роботі описано типізацію бізнес-моделей інноваційної діяльності авіакомпаній на ринку авіатранспортних послуг за рівнем інноваційної активності, доведено найбільшу активність вертолїтних авіакомпаній та їх готовність до використання безпілїтних лїтальних апаратів (БПЛА) як проривної інновації, що створює передумови виведення на ринок інноваційних послуг.

На підставі аналізу бізнес-моделей інноваційної діяльності авіакомпаній зроблено висновок, що процедура оцінювання рівня інноваційної активності має включати такі заходи: формування інформаційної бази з метою проведення оцінки інноваційної

активності авіакомпанії та прийняття управлінських рішень, розробку прогнозів економічного та соціального розвитку авіакомпанії, визначення способів обробки та передачі інформації (первинної та вторинної) щодо інноваційного розвитку, визначення кількісних характеристик основних складових інноваційності послуг тощо. Потенціал інноваційного розвитку охарактеризовано рівнями технологічного оновлення, впровадження та комерціалізації інновацій та компетентності персоналу.

Розроблена система індикаторів інноваційної активності авіакомпанії, що відображає сукупність факторів, які позитивно або негативно впливають на інноваційний розвиток підприємства. Процедура оцінювання рівня інноваційної активності авіакомпанії за сформованими індикаторами та критеріями представлена на рис. 2.

Для оцінювання рівня інноваційної активності досліджуваних авіакомпаній та її впливу на економічну ефективність, були розраховані за запропонованою методикою й описані в роботі відповідні індикатори та інтегральні критерії інноваційної активності авіакомпанії (PIA) та оцінки впливу рівні інноваційної активності на економічну ефективність авіакомпанії (PIE) (табл. 1).

Таблиця 1

Рівень інноваційної активності авіакомпанії та її впливу на економічну ефективність за 2012-2016 рр.

Авіакомпанія	2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
	PIA	PIE	PIA	PIE	PIA	PIE	PIA	PIE
Харківський аероклуб	1,517	2,036	1,633	1,997	0,605	0,990	0,906	1,718
БАТ «АПСП «Меридіан»	0,483	2,324	2,222	1,566	0,995	2,270	2,217	1,788
ТОВ «МАК «Чайка»	1,985	2,132	1,093	1,207	2,222	2,175	2,211	1,393

Отримані результати свідчать про залежність економічної ефективності діяльності від рівня інноваційної активності авіакомпанії.

Динаміка змін якісних і кількісних індикаторів допомагає вчасно виявити проблеми в системі управління інноваційною діяльністю та своєчасно вжити заходи щодо її активізації з метою підвищення конкурентоспроможності на ринку авіатранспортних послуг.

У третьому розділі «**Розробка системи організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпаній**» запропоновано концептуальний підхід до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії, розроблено організаційно-економічний механізм логістичного забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії, здійснено теоретико-методичний підхід багатокритеріального оцінювання інноваційності та конкурентоспроможності інноваційних проектів для авіакомпанії з використанням БПЛА, подано практичні рекомендації щодо генерування ідей та їх практичної реалізації з використанням механізму краудсорсингу.

Розробка інноваційної авіапослуги має декілька шляхів реалізації – власні розробки, придбані, замовні розробки та комплексні. Заключним етапом є процес обробки інформації та прийняття управлінського рішення. З однієї сторони наявні інноваційні процеси та їх дані, з іншої – процес надання послуг, який також надає необхідний матеріал щодо процесу діяльності. На цій підставі було сформовано концептуальний підхід до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії (рис. 3), який побудовано на інтеграції інноваційного та логістичних потоків всередині підприємства та між ним і його клієнтами та контрагентами, синхронізації логістичних процесів продукування і впровадження інновацій на постійній основі, ефективному використанні наявного потенціалу інноваційного розвитку та кластерній моделі партнерської взаємодії з іншими учасниками ланцюга поставок інноваційних послуг. Активізація інноваційної діяльності може здійснюватися різними шляхами і залежить від методів оптимізації використання ресурсної бази, якісних організаційних перетворень, залучення кваліфікованих кадрів, реалізації сучасних маркетингових підходів, підвищення ефективності праці. Ефективне управління інноваційною діяльністю авіакомпанії можливе за умови цілеспрямованого впливу на умови та обмеження, які необхідно розглядати у взаємозв'язку та взаємодії, оптимізації транзакційних та операційних витрат, забезпечення постійного виведення на ринок інноваційних авіапослуг.

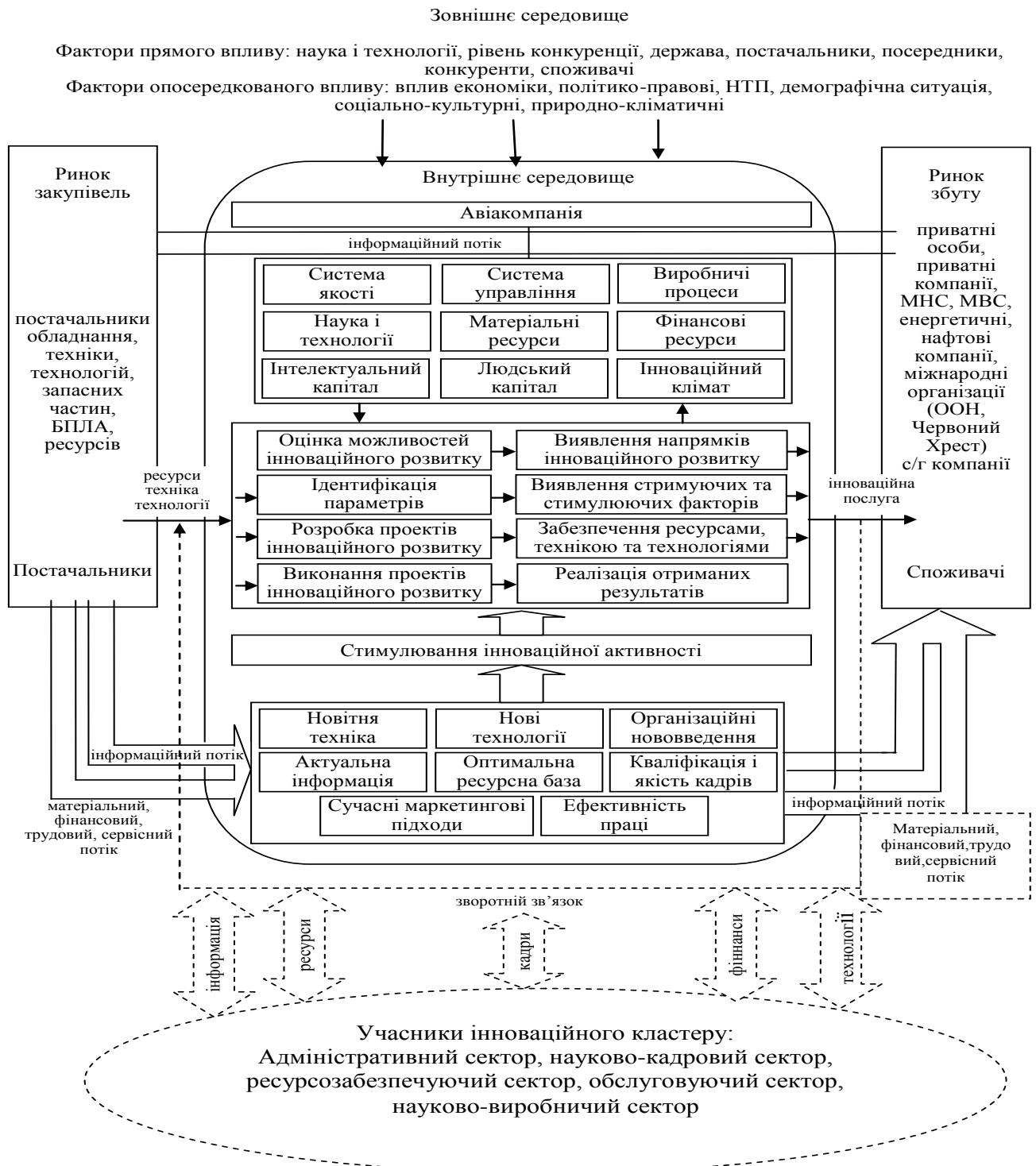

Рис. 3. Концептуальний підхід до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії

У відповідності з визначеними завданнями управління інноваційною діяльністю авіакомпанії, розроблено організаційно-економічний механізм логістичного забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії (рис. 4), який є системою впливів і структурних елементів для цілеспрямованого перетворення процесу управління, включає в себе наступні блоки: інформаційно-комунікаційний, економічний, нормативно-правовий, організаційно-управлінський, кадровий, матеріально-технічний та маркетинговий.

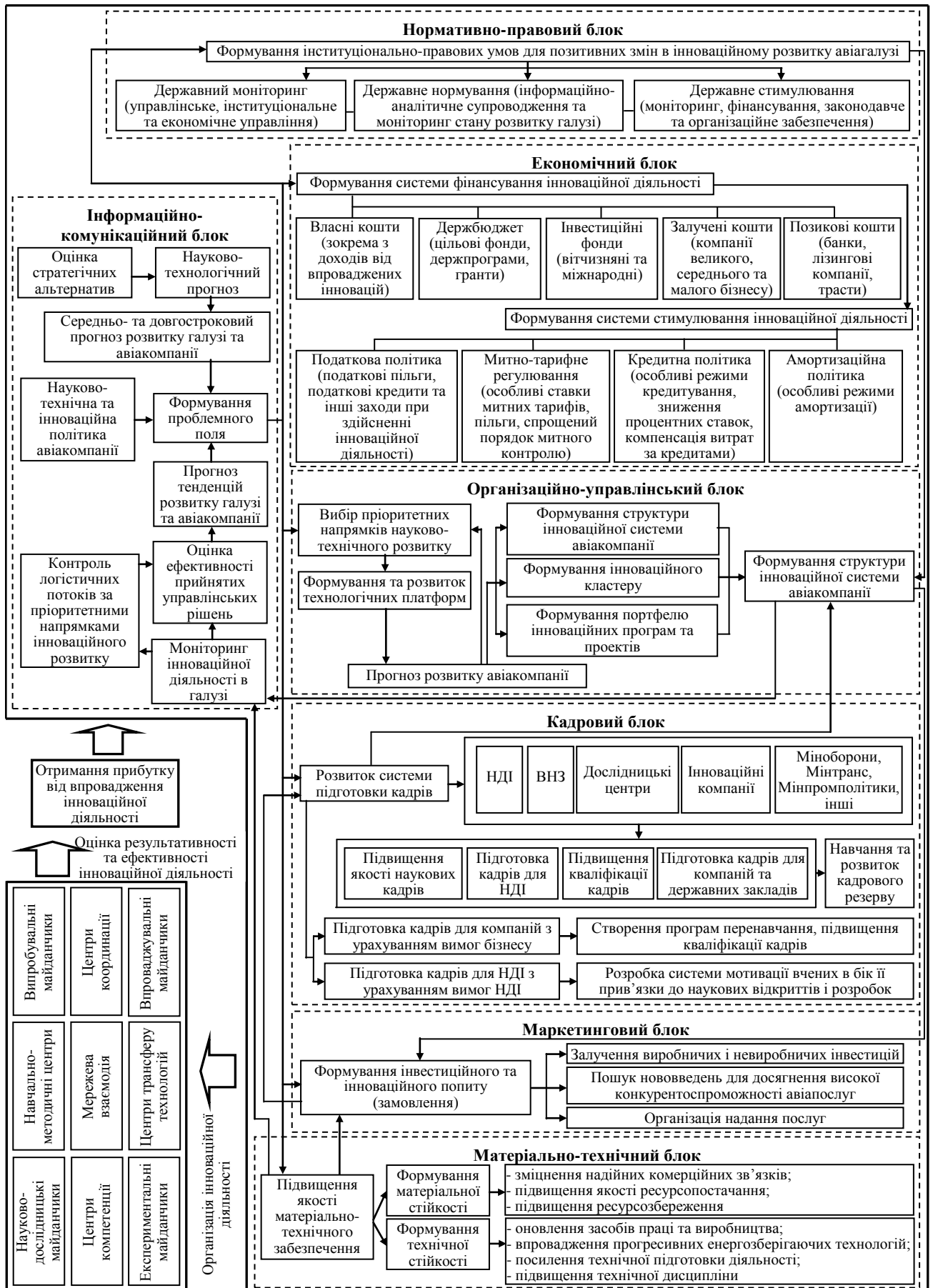

Рис. 4. Організаційно-економічний механізм логістичного забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії

Узагальнення практичних аспектів інноваційної діяльності авіакомпаній дозволило запропонувати теоретико-методичний підхід до багатокритеріального оцінювання інноваційності та конкурентоспроможності інноваційних проектів для авіакомпанії, який ґрунтується на визначенні готовності авіакомпанії до впровадження інноваційного проекту на підставі запропонованих показників, застосуванні методу експертних оцінок з метою визначення критеріїв показників інноваційності та конкурентоспроможності проектів, оцінки корисності проектів за показниками інноваційності та конкурентоспроможності, побудові графічної моделі оцінки інноваційності та конкурентоспроможності проектів (рис. 5).

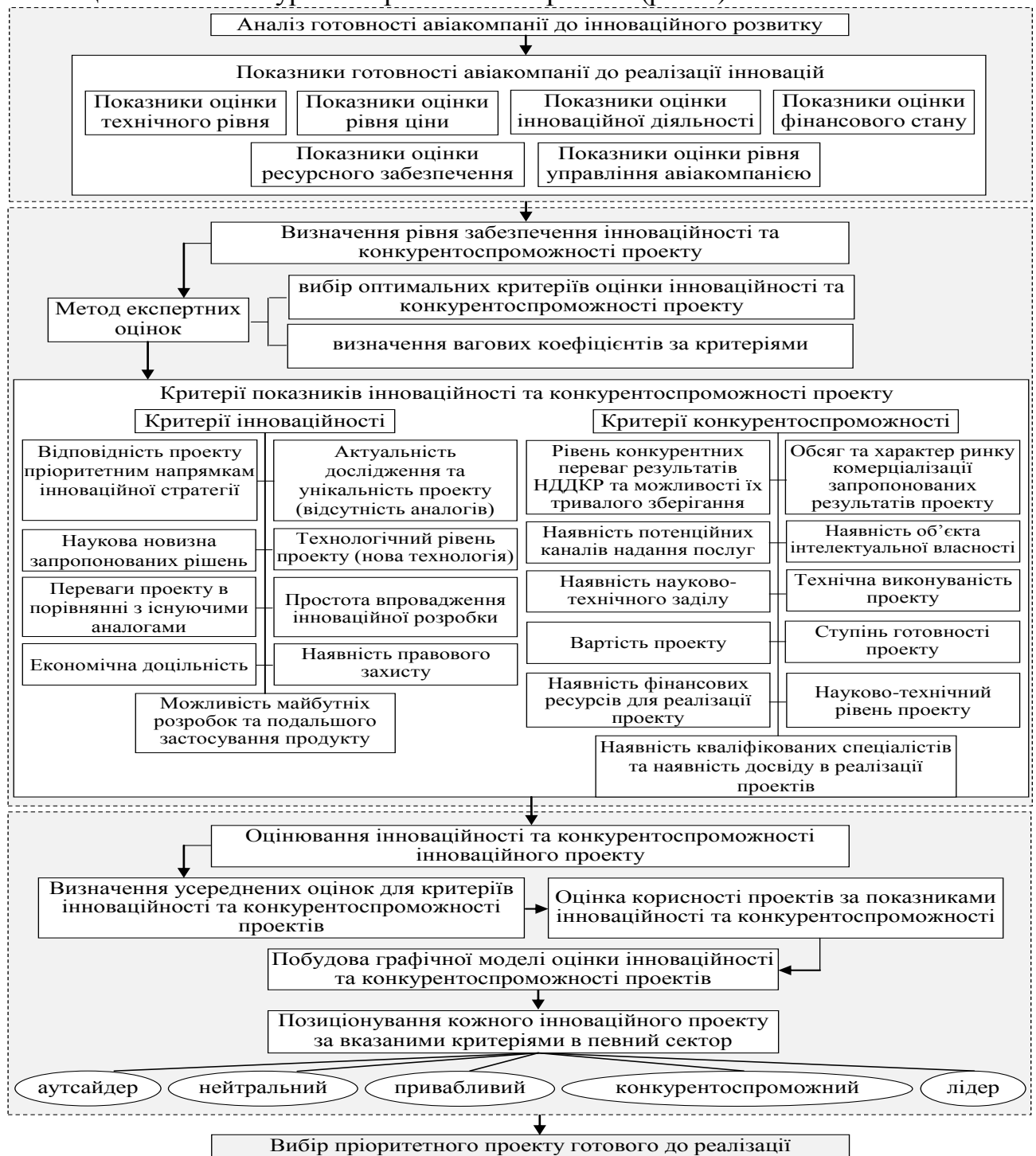

Рис. 5. Теоретико-методичний підхід багатокритеріального оцінювання інноваційності та конкурентоспроможності інноваційних проектів

З метою практичного використання запропонованого підходу в роботі розглянуто три варіанти проектів надання послуг з хімічної обробки полів БПЛА, які було оцінено за зазначеними критеріями: проект № 1 – надання послуг з використанням БПЛА державним Харківським аероклубом ім. В.С.Гризодубової; проект № 2 – надання послуг з використання БПЛА приватною авіакомпанією ВАТ «АПСП «Меридіан»; проект № 3 – надання послуг з використанням БПЛА ТОВ «МАК «Чайка» за програмою державно-приватного партнерства. Розраховані усереднені експертні оцінки та вагові коефіцієнти значимості критеріїв інноваційності та конкурентоспроможності проектів дозволили побудувати графічну модель та позиціонувати проекти за пріоритетністю (рис. 6).

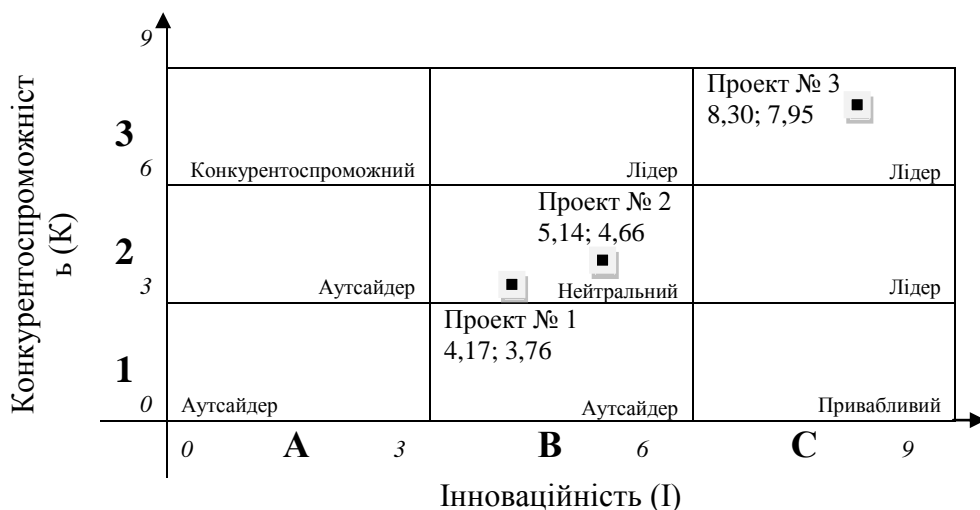

Рис. 6. Позиціонування проектів в графічній моделі оцінки проекту

Встановлено, що за умови реалізації розглянутого проекту ТОВ «МАК «Чайка» чистий прибуток авіакомпанії може зрости на 1 435 тис. грн., рівень прибутковості інноваційної діяльності авіакомпанії зросте на 11%, рентабельність виробничо-комерційної діяльності збільшиться з 2% до 3%.

В дисертаційній роботі розроблено практичні рекомендації щодо використання інструментарію дорожніх карт та краудсорсингу.

Таким чином, запропоновані методичні підходи та управлінські рішення щодо організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії дозволяють вирішувати практичні завдання удосконалення інноваційної діяльності, впровадження інноваційних проектів і виведення на ринок інноваційних послуг для підвищення ефективності виробничо-комерційної діяльності та конкурентоспроможності.

ВИСНОВКИ

У дисертації набули подальшого розвитку теоретичні положення та методичні підходи щодо забезпечення ефективного інноваційного розвитку авіакомпаній України. Основні висновки та рекомендації за результатами проведеного дослідження полягають у наступному:

1. Узагальнення понятійно-термінологічного апарату дозволило визначити сутність поняття інноваційно-активної авіакомпанії як підприємства, діяльність якого спрямована на постійне здійснення інновацій та формування інноваційної корпоративної культури,

запланованість їх здійснення в майбутньому, і зорієнтоване на отримання результатів своєї діяльності переважно від розробки та впровадження інноваційних технологій, інноваційних послуг та інноваційних управлінських рішень. Доповнено сукупність ознак інноваційно-активної авіакомпанії: до існуючих характеристик формування інноваційного клімату, інтелектуального капіталу, ресурсної та матеріальної бази інноваційної діяльності додано логістичне забезпечення інноваційної діяльності.

Встановлено, що провідне місце в забезпеченні інноваційної активної авіакомпанії відіграє логістичний підхід як науковий напрям дослідження просторово-часового переміщення потоків. Логістичні рішення авіакомпаній, що стосуються інновацій, пов'язані з процесом генерації інновацій, інтегрують наявні матеріальні, інформаційні та фінансові потоки з інноваційним потоком. Метою логістичного забезпечення інноваційної діяльності авіакомпанії є оптимізація матеріальних та фінансових витрат, витрат часу та людських ресурсів, що витрачаються на реалізацію замовлень споживачів.

2. На підставі аналізу особливостей та факторів інноваційного розвитку авіакомпанії розвинуто науково-прикладний підхід до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії. Доведено, що логістична система авіакомпанії має бути сформована таким чином, щоб забезпечити ефективну організацію її інноваційної діяльності та перебіг інноваційних процесів всередині підприємства та між ним і його контрагентами. Логістичне забезпечення інноваційної активності авіакомпанії включає комплекс управлінських рішень щодо організації матеріально-технічного забезпечення інноваційної діяльності, просторово-часової синхронізації процесів продукування інновацій та їх комерціалізації, гармонізації економічних інтересів учасників авіатранспортних ланцюгів поставок з точки зору задоволення потреб споживачів. Результатом ефективного логістичного забезпечення інноваційної активності є підвищення рівня конкурентоспроможності авіакомпанії за рахунок постійного виведення на авіатранспортний ринок інноваційних послуг.

3. Досліджено стан та тенденції інноваційної діяльності вітчизняних авіакомпаній, що дозволило виявити сукупність проблем: недооцінку ролі інноваційної діяльності, низький рівень фінансування НДДКР, незначний обсяг реалізованих інновацій в загальному обсязі продажу, недостатній рівень державної підтримки та стимулювання інноваційної діяльності в авіаційній сфері. Узагальнення факторів зовнішнього і внутрішнього середовища інноваційної активності засвідчило, що на процес формування інноваційних послуг в основному впливають стан інноваційного клімату авіакомпанії; ресурсна база інноваційної діяльності; інтелектуальний капітал, розвиненість і гнучкість оргструктури управління інноваційною діяльністю, система мотивації та комплексу маркетингу.

Порівняльний аналіз виробничо-господарської та інноваційної діяльності авіакомпаній з різними бізнес-моделями та розраховані показники інноваційної активності дозволили встановити, що найвищий рівень інноваційної активності мають вертолітні авіакомпанії. Визначено, що найбільш перспективним напрямом їх інноваційного розвитку є використання безпілотної авіації, яка створює унікальні можливості для надання принципово нових видів послуг для клієнтів, забезпечуючи високий рівень інноваційної активності авіакомпанії на тривалий період часу.

4. Удосконалено методичний підхід до оцінювання рівня інноваційної активності авіакомпанії. Доведено, що інноваційна активність характеризує готовність і спроможність підприємства до оновлення технологічного обладнання, інформаційно-комунікаційних технологій, асортименту послуг, бізнес-процесів і процесів обслуговування споживачів. Рівень інноваційної активності авіакомпанії доцільно вимірювати і контролювати за допомогою групи індикаторів, що характеризують напрями інноваційної діяльності авіакомпанії та дозволяють проаналізувати їх динаміку змін за певний період часу. Розроблені інтегральний критерій інноваційної активності авіакомпанії та інтегральний критерій впливу рівня інноваційної активності на економічну ефективність авіакомпанії. Обґрунтовано методичний підхід до оцінювання рівня інноваційної активності авіакомпанії та вимірювання впливу інновацій на її ефективність і конкурентоспроможність.

5. Запропоновано концептуальний підхід до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії, який передбачає формування логістичної системи на принципах поточності інноваційних процесів всередині підприємства та між ним, його клієнтами та контрагентами, використання кластерної моделі партнерської взаємодії учасників ланцюга поставок інноваційних послуг. Організаційно-економічний механізм логістичного забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії репрезентує організацію руху потоків, зв'язків і відносин між підсистемами та складовими елементами системи, взаємоузгоджений склад цих підсистем та елементів, кожному з яких відповідає конкретна функція. Розроблений механізм дозволяє стимулювати, оцінити, розповсюдити і розвивати ідеї нововведень, ранжувати їх за пріоритетністю та знаходити інструменти реалізації на основі наявних ресурсів.

6. Розроблено теоретико-методичний підхід до багатокритеріального оцінювання ефективності та конкурентоспроможності інноваційних проектів авіакомпанії, який включає сукупність організаційно-економічних показників, що дозволяють визначити готовність авіакомпанії до впровадження інноваційних проектів, запропоновані критерії показників інноваційності та конкурентоспроможності проектів, методи розрахунку усереднених експертних оцінок та вагових коефіцієнтів корисності проектів за показниками інноваційності та конкурентоспроможності, побудовано графічну модель оцінки проектів та визначено пріоритетний інноваційний проект.

З метою практичної реалізації запропонованого підходу зроблено оцінювання трьох інноваційних проектів з надання послуг БПЛА. За результатами проведених розрахунків і побудованої на їх підставі графічної моделі встановлено, що проект з надання послуг при використанні БПЛА за державно-приватною програмою є пріоритетним та готовим до реалізації.

7. Обґрунтовано практичні рекомендації щодо використання сучасного управлінського інструментарію логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії на ринку авіатранспортних послуг. Розроблено концептуальні засади системи управління інноваційним потоком, яка включає учасників інноваційного кластеру, що дозволить налагодити партнерські відносини між авіакомпаніями, науково-дослідними установами, навчальними закладами та іншими бізнес-партнерами в ланцюгах постачання авіатранспортних послуг для створення передумов генерування інновацій на постійній основі. Розроблено рекомендації щодо використання дорожніх карт для наочного відображення та аналізу зв'язків між тактичними рішеннями, бізнес-

функціями та інноваційними ідеями у часовому вимірі, та заходами, спрямованими на реалізацію стратегії інноваційного розвитку авіакомпанії та її партнерів. З метою залучення споживачів авіапослуг та бізнес-партнерів до спільного творення споживчої цінності в ланцюгах постачання, а також активізації інноваційної діяльності обґрунтовано можливість та доцільність використання методів краудсорсингу, що дозволить прискорити швидкість реакції авіакомпанії на нові потреби клієнтів, своєчасно отримувати інформацію про новітні науково-технічні розробки та підвищувати рівень компетентності персоналу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У монографіях:

1. Цимбалістова О.А. Логістичне забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії. Інноваційна логістика: концепції, моделі, механізми: колективна монографія. К.: Логос, 2015. С. 313-323. (34 друк. арк., *особисто автором* розроблено теоретичні положення, методичні та практичні рекомендації щодо логістичного забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії для підвищення її конкурентоспроможності на ринку авіатранспортних послуг – 0,69 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях:

2. Цимбалістова О.А. Використання логістики для ефективного управління інноваційними процесами підприємств авіаційної галузі. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля: наук. журн.* Луганськ, 2012. № 6 (177). Ч. 1. С. 55-58. (0,17 друк. арк.).

3. Цимбалістова О.А. Методичні підходи до оцінки рівня забезпечення інноваційності послуг авіакомпанії. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля: наук. журн.* Луганськ, 2014. № 4 (211). Ч. 1. С. 78-84. (0,29 друк. арк.).

4. Цимбалістова О.А. Інноваційні послуги в туристичному бізнесі з використанням малої авіації. *Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове фахове видання. Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського.* Миколаїв, 2015. № 3. С. 481-485. URL: <http://www.global-national.in.ua> (0,21 друк. арк.).

5. Цимбалістова О.А. Інноваційні підходи до підготовки логістів для авіаційної галузі. *Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць.* К., 2015. Вип. 4 (167). С. 78-81. (0,17 друк. арк.).

6. Цимбалістова О.А. Тенденції розвитку та шляхи стимулювання інноваційної активності авіакомпаній в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці: Збірник наукових праць.* Київ, 2017. Вип. 1 (57). С. 114-124. (0,46 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях України, які входять до міжнародних наукометричних баз:

7. Цимбалістова О.А. Вплив розвитку інноваційних технологій на розширення ринку авіаційних послуг. *Економічний форум.* 2015. № 2. С. 72-76. (РИНЦ; Index Copernicus). (0,21 друк. арк.).

8. Цимбалістова О.А. Розвиток ринку послуг безпілотних літальних апаратів як основний напрямок інноваційного прогресу сучасної авіації. *Економічний аналіз:*

Збірник наукових праць Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль, 2015. Том 19. № 1. С. 116-122. (*Index Copernicus*). (0,29 друк. арк.).

9. Цимбалістова О.А. Розробка механізму логістичного забезпечення інноваційності послуг вертолітних авіакомпаній. *Науковий журнал «Економіка і фінанси»*. Дніпропетровськ, 2017. № 4. С. 73-84. (*РИНЦ; Index Copernicus*). (0,5 друк. арк.).

Статті у наукових періодичних виданнях іноземних держав:

10. Цимбалістова О.А. Можливість вважати краудсорсинг одним з ключових факторів розвитку вітчизняної авіації. *Perspective economic and management issues: Collection of scientific articles*. Vienna, Austria. "East West" Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. 2015. P. 226-233. (0,5 друк. арк.).

11. Цимбалістова О.А. Дорожня карта як інструмент розробки стратегії інноваційного розвитку авіаційного підприємства. *Institutional framework for the functioning of the economy in the context of transformation: Collection of scientific articles*. Montreal, Canada. Publishing house "BREEZE". 2015. P. 260-266. (0,38 друк. арк.).

12. Tsymbalistova O. Problems and prospects of control combined cargo transportation within the Sea and Air transport. *European humanities studies: State and Society*. Krakow, Poland. Publishing Akademia Pomorska w Slupsku. 2015. P. 267-276. (0,63 друк. арк.).

Публікації у інших наукових виданнях:

13. Цимбалістова О.А. Логістичне забезпечення інноваційності авіатранспортних послуг. *Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища*: IX Міжнародна науково-практична конференція: збірник доповідей. (Київ, 27-28 жовтня 2011 р.). К.: НАУ, 2011. Ч. 2. С. 205-208. (0,25 друк. арк.).

14. Цимбалістова О.А. Особливості використання логістики для активізації інноваційності на авіапідприємствах. *Сталий розвиток міст. Управління проектами і програмами міського і регіонального розвитку*: IX Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: збірник тез доповідей. (Харків, 01-30 березня 2012 р.). Харків: ХНАМГ, 2012. С.180-182. (0,19 друк. арк.).

15. Цимбалістова О.А. Актуальність розробки та впровадження інноваційних заходів з безпеки польотів на авіаційному транспорті. *Логістика промислових регіонів*: IV Міжнародна науково-практична конференція: матеріали конференції. (Донецьк, 23-25 квітня 2012 р.). Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. С. 205-207. (0,19 друк. арк.).

16. Цимбалістова О.А. Ефективний менеджмент процесами авіаційного підприємства. *Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища*: X Міжнародна науково-практична конференція: збірник доповідей. (Київ, 18-19 жовтня 2012 р.). К.: НАУ, 2012. С. 399-401. (0,19 друк. арк.).

17. Цимбалістова О.А. Логістичне вирішення проблеми українських авіаперевезень на основі державно-приватного партнерства. *Проблеми розвитку транспортних систем і логістики*: III Міжнародна науково-практична конференція: матеріали конференції. (Луганськ, 03-08 травня 2012 р.). Луганськ: СЛУ ім. В. Даля, 2012. С. 130-132. (0,13 друк. арк.).

18. Цимбалістова Е.А. Основные требования подготовки логистов для авиационной отрасли Украины. *Логистические системы в глобальной экономике*:

Международная научно-практическая конференция: материалы конференции. (Красноярск, 14-15 марта 2013 р.). Красноярск, 2013. Ч. 1. С. 283-289. (0,44 друк. арк.).

19. Цимбалістова О.А. Побудова логістичної моделі авіакомпанії в умовах глобальної конкуренції. *Проблеми розвитку транспортних систем і логістики: IV Міжнародна науково-практична конференція: матеріали конференції.* (Луганськ, 14-16 травня 2013 р.). Луганськ: СЛУ ім. В. Даля, 2013. С. 83-84. (0,13 друк. арк.).

20. Цимбалістова О.А. Інноваційний розвиток лоу-кост авіакомпаній в Україні. *Проблеми розвитку транспортної логістики: Інтер-ТРАНСЛОГ'2013: V Міжнародна науково-практическая конференція: тези докладов.* (Одеса, 21-29 вересня 2013 р.). Одеса: ОНМУ, 2013. С. 120-122. (0,13 друк. арк.).

21. Цимбалістова О.А. Управлінський аспект підготовки персоналу логістичних систем авіакомпанії. *Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища: XI Міжнародна науково-практична конференція: збірник доповідей.* (Київ, 25-26 вересня 2013 р.). К.: НАУ, 2013. С. 538-541. (0,25 друк. арк.).

22. Цимбалістова О.А. Правовое регулирование деятельности авиакомпаний Украины в проведении международных авиаперевозок. *Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища: XII Міжнародна науково-практична конференція: збірник доповідей.* (Київ, 23-24 жовтня 2014 р.). К.: НАУ, 2014. С. 258-261. (0,25 друк. арк.).

23. Цимбалістова О.А. Розширення ринку авіаційних послуг з використанням інноваційних технологій. *Перспективи сталого розвитку економіки: національний та регіональний аспекти: Міжнародна науково-практична конференція: матеріали конференції.* (Дніпропетровськ, 03-04 квітня 2015 р.). Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2015. Ч. 2. С. 46-48. (0,19 друк. арк.).

24. Tsymbalistova E., Grigorak M. Problems and prospects of control combined cargo transportation within the Sea and Air transport. *Логистические системы в глобальной экономике: V Міжнародна науково-практическая конференція: електронний збірник, матеріали конференції.* (Красноярск, 2-3 апреля 2015 г.). Красноярск, 2015. С. 74-79. URL: http://sibsau.ru/images/document/2015/2015_04_02_sbornik_logisticheskie_sistemy_v_globalnoy_ekonomike.pdf. (0,38 друк. арк., особисто автором обґрунтовано необхідність змін щодо організації партнерства між державними та приватними секторами з використання транспортних систем – 0,25 друк. арк.).

25. Цимбалістова О.А. Кластерна модель взаємодії учасників ланцюга поставок інноваційних послуг. *Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища: XV Міжнародна науково-практична конференція: збірник доповідей.* (Київ, 27-28 жовтня 2017 р.). К.: НАУ, 2017. С. 179-181. (0,19 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Цимбалістова О.А. Логістичне забезпечення інноваційної активності авіакомпанії. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». – Національний авіаційний університет, Київ, 2018.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних і практичних аспектів логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії.

У роботі узагальнено теоретичні аспекти логістичного забезпечення інноваційної активності шляхом узагальнення особливостей інноваційної діяльності авіакомпаній різного типу, оцінювання їх рівня інноваційної активності та розроблення рекомендацій щодо змісту та структури процесів логістичного забезпечення. Наукова новизна отриманих результатів полягає в запропонованому концептуальному підході до організації логістичного забезпечення інноваційної активності авіакомпанії, включає кластерну модель взаємодії учасників ланцюга поставок інноваційних послуг, інтеграцію інноваційного та логістичних потоків у процесах логістичного забезпечення авіакомпанії, що дозволяє оптимізувати трансакційні та операційні витрати, автоматизувати ключові бізнес-процеси, оновити техніко-технологічну базу, оптимізувати організаційну структуру, розширити номенклатуру послуг, що сприятиме зростанню ефективності та конкурентоспроможності на ринку авіатранспортних послуг. Обґрунтовано методичний підхід до розрахунку інтегрального критерію інноваційної активності та шкалу його виміру. У роботі запропоновано підходи до удосконалення системи управління інноваційними потоками, які передбачають взаємодію учасників інноваційного кластера, краудсорсингових методів генерування ідей інноваційних проектів для підвищення якості обслуговування споживачів, а також інструментарію дорожніх карт для оптимізації параметрів потоків.

Ключові слова: авіакомпанія, інновації, інноваційна діяльність, інноваційні послуги, логістика, логістичне забезпечення, потоки, інноваційна активність.

ANNOTATION

Tsymbalistova O.A. The logistic provision of innovative activity of airline company.

– The manuscript.

The dissertation for obtaining the Candidate of Economic Sciences scientific degree, specialty: 08.00.04 “Economics and business administration (in forms of economic activity)”.

– National aviation University, Kyiv, 2018.

The dissertation is dedicated to the research of theoretical and practical aspects of the logistic provision of innovative activity of airline company.

Theoretical aspects of the logistic provision of innovative activity by means of generalization of the peculiarities of innovative activity of airline companies of different types, estimation of the level of their innovative activity and the development of recommendations as for the content and structure of the logistic provision processes are generalized in the scientific paper. The scientific originality of the obtained results consists in the suggested conceptual approach to the organization of the logistic provision of innovative activity of an airline company, it includes a cluster model of interaction of the participants of innovative services supply chain, the scheme of interaction of innovative and logistic streams in the processes of logistic provision of an airline company, which allows to optimize transactional and operational expenses, to automate key business processes, update the technical and technological base, optimize the organizational structure, expand the range of services, which will contribute to the increase in effectiveness and competitiveness on the market of air-transport services. As a result, the system of factors, using which the airline company obtains the possibility to estimate the level of its preparedness to the realization of innovations and

determine their influence on the economic efficiency and competitiveness is suggested. The methodical approach to the calculation of integral criterion of innovative activity and the scale of its measurement are justified. The methodical approach to the organization of the logistic provision of innovative activity of airline companies by means of separation of innovative stream as a basic one which should be integrated with material, informational, financial and labor streams of the current activity of an airline company, which allows to optimize the parameters of innovations and the efficiency of the chain of the supply of airline companies and to provide high intensity of innovative activity are improved. The approaches to the improvement of the system of management of innovative streams which presuppose the use of cluster model of the interaction of the participants of the airline services supplies chain, crowdsourcing methods of generation of ideas of projects to increase the quality of consumer service as well as the apparatus of road maps for optimization of streams parameters are suggested in the scientific work.

Key words: airline company, innovations, innovative activity, innovative services, logistics, logistic provision, streams.

АННОТАЦИЯ

Цымбалистова Е.А. Логистическое обеспечение инновационной активности авиакомпаний. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 «Экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности)». – Национальный авиационный университет, Киев, 2018.

Диссертация посвящена исследованию теоретических и практических аспектов логистического обеспечения инновационной активности авиакомпаний.

В работе обобщены теоретические аспекты логистического обеспечения инновационной активности путем обобщения особенностей инновационной деятельности авиакомпаний разного типа, оценивания их уровня инновационной активности и разработки рекомендаций относительно содержания и структуры процессов логистического обеспечения. Научная новизна полученных результатов состоит в предложенном концептуальном подходе к организации логистического обеспечения инновационно активной авиакомпании, включает кластерную модель взаимодействия участников цепочки поставок инновационных услуг, схему взаимодействия инновационного и логистических потоков, что позволяет оптимизировать транзакционные и операционные затраты, автоматизировать ключевые бизнес-процессы, расширить номенклатуру услуг, что будет способствовать повышению эффективности и конкурентоспособности на рынке авиатранспортных услуг. В работе предложены подходы к усовершенствованию системы управления инновационными потоками, которые предусматривают взаимодействие участников инновационного кластера, краудсорсинговых методов генерирования идей инновационных проектов для повышения качества обслуживания потребителей, а также инструментария дорожных карт для оптимизации параметров потоков.

Ключевые слова: авиакомпания, инновации, инновационная деятельность, инновационные услуги, логистика, логистическое обеспечение, потоки, инновационная активность.

Підписано до друку 23.05.2018. Формат 30 x 42/4.
Ум. друк. арк. – 0,9. Обл.-вид.арк. – 1,0
Наклад 100 примірників. Зам. № 912, 2018

Віддруковано Олексієнко В. В.
Україна, 39600, м. Кременчук, вул. Шевченка, 26, тел.: (05366) 2-32-71
Свідоцтво суб'єкта видавничої діяльності ДК № 2972 от 13.09.2007